

УДК 338.242

Завадська О.М., к.е.н., ст.. викладач

Луцький національний технічний університет

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТА СУСПІЛЬСТВА

У статті визначено сутність соціального партнерства, яке розглядається як запорука розвитку бізнесу та суспільства.

Визначено, що ефективне соціальне партнерство – це важливий елемент ринку праці та соціальної політики. Проаналізовані існуючі необхідні умови та елементи для формування системи соціального партнерства в Україні на сьогодні.

Ключові слова: соціальне партнерство, бізнес, соціально - корпоративне партнерство, соціальна відповідальність бізнесу, підприємництво.

Завадская Е.Н.

СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО КАК ЗАЛОГ РАЗВИТИЯ БИЗНЕСА И ОБЩЕСТВА

В статье определена сущность социального партнерства, которое рассматривается как залог развития бизнеса и общества.

Определено, что эффективное социальное партнерство - это важный элемент рынка труда и социальной политики. Проанализированы существующие необходимые условия и элементы для формирования системы социального партнерства в Украине на сегодня.

Ключевые слова: социальное партнерство, бизнес, социально - корпоративное партнерство, социальная ответственность бизнеса, предпринимательство.

Zavadaska O.

SOCIAL PARTNERSHIP AS A DEVELOPMENT OF BUSINESS AND SOCIETY

The article defines the essence of social partnership, which is considered as a pledge of business and society development.

It is determined that effective social partnership is an important element of the labor market and social policy. Existing necessary conditions and elements for the formation of the social partnership system in Ukraine are analyzed for today.

Key words: social partnership, business, social - corporate partnership, social responsibility of business, entrepreneurship.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сьогоднішній день соціальне партнерство стає одним із ключових механізмів регулювання соціально-трудових відносин. Це обумовлює необхідність формування й реалізації нових підходів і моделей суспільного розвитку, що базуються на ініціюванні становлення системної соціальної відповідальності на рівні держави, суспільства, бізнесу, інститутів громадянського суспільства, особистості й інших її суб'єктів. Соціальне партнерство є одним з перспективних напрямків розвитку не лише бізнесу чи окремих груп людей, а країни в цілому. Створення інститутів соціального партнерства в прогресивних соціальних системах демонструє успішний, раціональний та орієнтований на людину стійкий розвиток із використанням духовно-моральних і соціокультурних важелів. Тому соціальне партнерство – є ефективним механізмом соціально-економічного розвитку регіонів, що використовується в багатьох країнах для виходу з кризи, розвитку бізнесу та суспільства.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Соціальне партнерство є об'єктом особливої уваги дослідників: П. Бадаченко, В.

Жукова, Г. Задорожного, А. Іонова, А. Мурав'їова, А. Рибіна О. Олейникова та ін. Міжнародний досвід співпраці досліджували Т. Балуева, А. Данилов, Й. Даньків, І. Поправка, В. Столбов, А. Ташкінов, Н. Шевелєв та ін. Також проблеми соціального партнерства розглядали О. Вінніков, А. Зінченко, Ю. Лопатинський, М. Саприкіна, О. Янковська, І. Яскал та ін.

Проте, окремі питання соціального партнерства в Україні залишаються недостатньо дослідженими, що зумовлює необхідність глибшого їх вивчення.

Цілі статті. Головною метою даної статті є визначення напрямків розвитку бізнесу під впливом соціального партнерства, дослідити проблеми соціального партнерства бізнесу та визначити напрямки розвитку бізнесу за умов соціального партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В сучасних умовах, коли соціальне партнерство набуває нових рис за ним починає закріплюватися нова економічна роль. В розвинених країнах на регіональному рівні активно здійснюється соціально-економічне партнерство, більш складне за своєю структурою, рівнями взаємодії, різноманітності суб'єктів: розвиваються його форми, удосконалюються механізми та інструменти здійснення, тому соціальне партнерство – це продукт співпраці бізнесу та громад на основі добровільного здійснення принципу соціальної відповідальності, що полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі бізнесу із суспільством і його участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем [1].

В світі концепція корпоративної соціальної відповідальності з кожним роком набуває все більшої актуальності. Для багатьох міжнародних та вітчизняних компаній вона навіть стає частиною бізнес-стратегії.

Як феномен «соціально-корпоративне партнерство» виникає на стику інтересів бізнесу та громади, приносячи вигоду кожному з них. Загальносвітова тенденція переходу до концепції корпоративної соціальної відповідальності бере свій початок у дев'яностих роках минулого століття. Україна долучилась лише у 2006 році, тому для нас це поняття є ще достатньо новим і потребує додаткового визначення [1].

Бути взірцем соціальної відповідальності й прозорості, а також працювати відповідно до міжнародного та національного законодавства є однією з основних вимог держави до державних підприємств у більшості європейських країн. Оскільки такі підприємства перебувають у колективній власності громадян - вони мають особливу відповідальність і повинні вести бізнес відповідально, а держава, з свого боку має сприяти такому підходу через законодавство. Лідерами серед таких країн, у контексті вимог до державних підприємств є: Фінляндія, Швеція, Великобританія, Нідерланди [2].

Взаємовигідність соціально-корпоративного партнерства є більш ніж очевидною, адже з одного боку компанія формує для себе позитивну репутацію, як партнера, а не просто «викачувача» ресурсів, з іншого боку громада, отримує можливість розв'язувати певні соціальні проблеми за рахунок додаткових фінансів або прямої допомоги від бізнесу, які можуть забезпечити програми соціально-корпоративного партнерства. Таким чином можна визначити основні переваги, які надає концепція соціальної відповідальності бізнесу [3]:

Для бізнесу це:

- спосіб покращити ефективність роботи компанії як у короткостроковому, так і довготривалому періодах;
- ширший доступ до капіталу та ринку;
- більші обсяги продажів та прибутків;
- покращені процеси прийняття рішень та управління ризиками;
- економія операційних витрат, зростання продуктивності та якості;
- ефективна база людських ресурсів, міцна репутація, більша лояльність покупців тощо.

Для суспільства це:

- внесок бізнесу у досягнення цілей сталого розвитку, який передбачає збалансованість економічних, соціальних та екологічних цілей суспільства;
- підвищення рівня життя громадян, рівня екологічної безпеки, ефективності і бережливого використання природних ресурсів;
- успішний розвиток співпраці бізнесу з місцевою спільнотою, тощо.

З огляду на надзвичайну суспільну та економічну користь, що містить у собі соціальна відповідальність бізнесу, не останньою в цьому процесі має бути роль держави. Оскільки питання сталого розвитку належать до сфери діяльності органів державної влади, то саме держава повинна брати активну участь в розробці стандартів соціальної відповідальності бізнесу і заходів зі стимулювання бізнесу до соціально відповідальної діяльності. Вона повинна збалансовувати інтереси сторін соціально-корпоративного партнерства, забезпечуючи дотримання законів і норм права. Адже суттєвою перешкодою на шляху створення цивілізованого соціально-корпоративного партнерства в Україні є поширена корупція, переважання корпоративних інтересів, стійка практика ігнорування, невиконання чинних законів різними суб'єктами.

Розвиток соціально-корпоративного партнерства України перебуває в стадії становлення, тому більшість компаній (як великих, так і середніх) не мають визначеної стратегії соціальної відповідальності бізнесу. Їх діяльність у цій сфері зводиться до точкових добродійних проєктів, чи інших бізнес-процесів із певними соціальними або екологічними перевагами, однак більшість не робить прив'язки таких бізнес-проєктів до власної соціальної відповідальності. Серед основних чинників, які впливають на ведення українськими компаніями соціально відповідального бізнесу, можна виділити такі, як [4]:

- позитивна репутація – створення образу відповідальної української, маркетингові переваги, додаткова промоція.
- власні переконання – часто ініціативи соціальної відповідальності бізнесу походять від основних акціонерів та власників, базуючись на особистих переконаннях та преференціях.
- розширення ринків – залучення у проєкти з іншими групами впливу дозволяє компаніям створювати нові продукти, надавати нові послуги або виходити на нові ринки, які без активної стратегії соціальної відповідальності бізнесу були б закриті для компанії.
- можливість доступу до дешевших фінансових ресурсів – міжнародні фінансові інституції, зокрема Міжнародна Фінансова Корпорація, Європейський Банк Реконструкції та Розвитку надають важливого значення питанням соціальної відповідальності бізнесу. Ведення соціально відповідального бізнесу підвищує можливості компаній в отриманні відносно дешевих кредитних ресурсів для розвитку бізнесу, особливо від міжнародних фінансових інституцій.
- підвищення капіталізації – саме цей чинник є визначальним для більшості компаній з українським капіталом.

На жаль, сфера, яку мали б просувати державні підприємства і стимулювати відповідне законодавство, залишає бажати кращого. Приватні компанії, особливо з міжнародними зв'язками, є набагато активнішими та відкритими до діалогу з громадами. Водночас значна частина вітчизняних компаній достатньо умовно виконують базові вимоги законодавства про сумлінну сплату податків та зборів, не вважаючи себе зобов'язаними до більшого.

На даний момент до двостороннього партнерства бізнесу та громад в Україні слід долучати і «третій сектор», а саме громадські організації. Вони заповняють ті сфери, у яких держава більше не надає послуги, за які вона несла відповідальність раніше або ще не має достатнього інструментарію. Саме громадські організації будуть залучати громадськість до вирішення проблем окремих соціальних груп, підвищувати інформованість суспільства про діяльність компаній, залучаючи до цього процесу

якомога ширше коло людей, а також стануть суб'єктом в реалізації соціальної політики на рівні регіону, надаючи певні соціальні послуги як окремим громадам, так і певним цільовим групам, підвищуючи їх рівень якості життя.

На сьогоднішній день, успішний розвиток соціально-корпоративного партнерства в усіх регіонах України, є одним з пріоритетних напрямків різних галузей.

Висновки. Таким чином, соціальне партнерство виступає важливим механізмом взаємодії суспільства та бізнесу. Система соціального партнерства в Україні є недосконалою і потребує проведення ряду заходів, серед яких: залучення до системи партнерських відносин соціальних груп, які в даний час в неї не включені; реформування чинної нормативно-правової бази з питань соціального партнерства й соціально-трудова відносин, з метою приведення їх у відповідність із нормами міжнародного права; проведення додаткових заходів з боку держави, щодо мотивації роботодавців до участі в соціальному діалозі; проведення заходів по підвищенню поінформованості широких мас суспільства про соціальне партнерство тощо.

Список використаних джерел:

1. С.Ю. Олєфіров // Соціальне партнерство як механізм взаємодії громадянського суспільства та влади // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» – № 9, 2013.
2. Г.І. Рибак // Соціальне партнерство – перспективний напрямок розвитку підприємництва та підвищення якості життя населення України // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – № 6, 2015.
3. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О.А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К. : КНЕУ, 2011. – 501 с.
4. Ситник Ю.О. Соціальне партнерство в Україні: особливості становлення і перспективи розвитку / Ю.О. Ситник // Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету. – 2009. – №5. – С. 81–89.

Рецензент д.е.н., професор Ковальська Л.Л.

УДК 330.46

Кучин С.П., д.е.н., доцент

Луганський національний аграрний університет

ПОЄДНАННЯ КОМПАРАТИВНОГО АНАЛІЗУ, ЕКСПЕРТНОГО МЕТОДУ ТА МЕТОДУ ГОЛОВНИХ КОМПОНЕНТ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ СТАНУ РОЗВИТКУ ТА РІВНЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

З огляду на значимість соціально-культурної сфери для формування умов прискореного соціально-економічного розвитку держави та людського потенціалу, економічні та управлінські відносини в цій царині стають актуальним об'єктом дослідження сучасних науковців. Окремим науковим завданням є аналіз стану безпеки соціально-культурної сфери, а особливо сфери культури як частини соціального середовища держави. У статті запропоновано методологічний підхід до поєднання компаративного аналізу, експертного методу та методу головних компонент при дослідженні стану розвитку та рівня безпеки соціально-культурної сфери України.

Ключові слова: соціальний, культура, економічний, індекс, аналіз, рейтинг, метод, позиціонування.

Kuchyn S.

COMBINATION OF COMPARATIVE ANALYSIS, EXPERT METHOD AND METHOD OF MAIN COMPONENTS IN STUDY OF THE DEVELOPMENT AND SECURITY LEVEL OF THE SOCIAL AND CULTURAL SCIENCE OF UKRAINE

Given the importance of the socio-cultural sphere for the formation of conditions for accelerated socio-economic development of the state and human potential, economic and managerial relations in this area become an actual object of research of modern scholars. A separate scientific task is to analyze the state of safety of the socio-cultural sphere, and especially the sphere of culture as part of the social environment of the state. The article proposes a methodological approach to the combination of comparative analysis, expert method and the method of the main components in the study of the state of development and the level of safety of the socio-cultural sphere